

De ene leeuw is de andere niet: zeven maal De Leeuw van Vlaenderen / Edward Vanhoutte (red.). – Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2002. – 176 p.: ill.; 24 cm. – (AMVC-publicaties; 5)
ISBN 90-76785-05-8 Prijs €11,00

Alhoewel deze bundel al is verschenen in 2002 verdient hij het toch kort besproken te worden. In het kader van de herdenking van de Gulden-sporenslag (1302) en het verschijnen van een nieuwe tekstkritische editie is een aantal auteurs gevraagd Hendrik Conscience's *De Leeuw van Vlaenderen* (1838) te herlezen en daarover vanuit hun eigen discipline te rapporteren. Dit leverde een interessant overzicht op over de stand van zaken rond het onderzoek naar Conscience's beroemde werk, waarmee hij de Vlamingen zou hebben leren lezen – de roman markeert het begin van de Vlaamse literatuur. Zoals achterop het boek staat zijn Conscience's boek en de verhaaltstof gaan behoren tot het (Vlaamse) collectieve geheugen, 'maar of *De Leeuw* nog daadwerkelijk gelezen – laat staan herlezen – wordt, is veel minder duidelijk'. De redactie wilde graag argumenten voor het (her)lezen van de roman verzamelen, aldus het woord vooraf (Van Dijkstra). Ondanks het feit dat maar enkele van de zeven bijdragen aan de bundel blijk geven van daadwerkelijke (her)lezing van de tekst spoorde de bundel wel degelijk tot (her)lezing aan (waarbij dan wellicht te denken is aan 'lezing' voor Nederlanders en 'herlezing' voor Vlamingen? Het zou interessant zijn geweest als er in een bijdrage was ingegaan op de receptie van de roman in Noord en Zuid).

Na een algemene inleiding komen achtereenvolgens aan de orde een analyse van het voorwoord van Conscience (Fonteyn), een literaire analyse van de openingspagina's (Van Iseghem), en – vanaf hier zonder duidelijke blijk van (her)lezing van de roman door de auteurs – de historische achtergronden van de slag bij Kortrijk (Mertens), het belang van een analyse van de historische achtergrond vanuit het perspectief van de militaire geschiedenis (Falter), Conscience en het marionettentheater de Poesje van Antwerpen (Thijs), Conscience en zijn werkzaamheid en invloed op muziekgebied (De Wilde) en de plaats van de roman tussen andere romantische werken uit binnen- en buitenland in de beeldende kunst (Stroobants).

Karina van Dalen-Oskam

Twee middeleeuwse beestenboeken: het Beestenboek van Pierre de Beauvais & Het Beestenboek van de Liefde van Richard de Fournival / Julia C. Szirmai en Reinier Lops (Vert.). – Hilversum: Verloren, 2005. – 96 p. (Memorandum 5)
ISBN 90-6550-845-7 Prijs: €14,-

De Memorandum-reeks van uitgeverij Verloren, opgezet om Oudfranse teksten in modern Nederlands beschikbaar te stellen, is uitgebreid met alweer een vijfde deel. Dit keer komen twee dertiende-eeuwse beestenboeken aan bod. De vertaling is verzorgd door Julia Szirmai, die de beide teksten eveneens heeft voorzien van een heldere inleiding, en Reinier Lops. Om de inhoud ook toegankelijk te maken voor studenten en geïnteresseerde leken hebben zij tal van verklarende noten toegevoegd. De twee *bestiaria* geven een prachtig inzicht in een genre dat toentertijd erg populair was in de volkstaal. Het *Bestiaire* van Pierre de Beauvais is een losse verzameling dierenbeschrijvingen met meer aandacht voor de morele en religieuze betekenis dan de natuurkundige eigenaardigheden van de dieren. Heel anders is het *Bestiaire d'Amour* van Richard de Fournival: hij gebruikt de diersymboliek om een goed gecomponeerd liefdestraktaat op te zetten. De eigenschappen van de dieren worden door tal van ingenieuze redeneringen gebruikt om de jaloezie, wanhoop en machteloosheid van de afgewezen minnaar te illustreren en de hoofse liefde te parodiëren. Is de eenhoorn bij Pierre de Beauvais een symbool voor de Zoon van God die afdaalde in de schoot van de maagd Maria, bij Richard de Fournival staat hij voor de minnaar die door Amor naar de schoot van een betoverende maagd wordt gelokt om daar te sterven aan wanhoop. Door deze uitgave, die bovendien wordt opgesierd door veel afbeeldingen van mooie miniaturen, geven de vertalers zicht op de boeiende middeleeuwse wereld van kennis over de natuur, (bij)geloof en liefde.

Lydeke van Beek